

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V PARDUBICÍCH

Sochařská díla a drobná architektura v krajině

Přirozenou součástí kulturní krajiny a sídel jsou sochařská a kamenická díla, výtvarně, ideově či funkčně doplňující architekturu staveb, náměstí, volných prostranství, zahrad a parků, hřbitovů, volné či komponované krajiny. Typová skladba je nebývale široká od jednotlivých soch, přes ikonograficky spleťtá sousoší (např. morové sloupy) až po pomníky, kamenné pranýře, kašny či dekorativní artefakty. Narůstající agresivita životního prostředí a přirozené stárnutí materiálu vyvolává opakovanou potřebu jejich údržby a restaurování, v řadě případů je jediným řešením náhrada kopiemi a uchování originálních děl v lapidáriích.

Polička, Mariánský morový sloup na náměstí postavil v letech 1727–1731 přední český sochař Jiří František Pacák se svou dílnou. Barokní dílo s bohatou sochařskou výzdobou bylo v minulosti opakovaně opravováno, během 20. století se uskutečnilo celkem šest velkých oprav a časový interval mezi nimi se výrazně zkracoval. Důvodem posledního restaurování se stalo vážné poškození památky v roce 2011, kdy u sochy sv. Víta odpadla bez cizího zavinění světcova pravá ruka s knihou. Díky iniciativě vlastníka – města Poličky – byl následně proveden velmi podrobný a úplný restaurátorský průzkum pilíře, na který navázalo komplexní restaurování. Interdisciplinární restaurátorský průzkum v roce 2012 i celý průběh restaurování sledovala speciálně jmenovaná odborná komise. Nejdříve byly sejmuty části v havarijním stavu, včetně čtyř soch. V letech 2015–2018 následovalo vlastní restaurování celého sloupu s výzdobou

Mariánský sloup v Poličce se řadí k nejcennějším památkám svého druhu u nás, jeho restaurování bylo od samého počátku poято jako modelový příklad restaurování takto hodnotných a významných památek. Ocenit je třeba jak příkladný přístup vlastníka, města Poličky, tak nadstandardní přístup restaurátorů.

V blízkosti existujících i zaniklých cest nacházíme i četné drobné, především sakrální stavby – kaple, kapličky, boží muka, kříže a křížky. Často jsou vnímány jako důležité orientační body utvářející charakter okolní krajiny. Pochopení důležitosti těchto staveb pro vytváření vztahu obyvatel k obcím a jejich historii přineslo v péči o tyto památky zásadní obrat. Po desetiletí zapomenuté objekty se opět staly lokálními centry kulturního a duchovního života i obecně sdílenou hodnotou.

Nahoře: Dožilé prvky byly nahrazeny sekanými kopiemi.
Dole: Mariánský sloup ve stavu před restaurováním a po něm.

